

Ion BUGA

O NOUĂ CARTE VALOROASĂ DESPRE MAREA UNIRE

Marea Unire din anul 1918, precum se știe, a marcat *ora astrală* în istoria bimilenară a românilor, deoarece atunci s-a realizat *plenar* idealul politic, național și visul secular al tuturor românilor.

Cu prilejul aniversării a 90 de ani de la mărețul eveniment, bibliografia imensă a Marii Uniri se completează cu noi lucrări științifice și publicistice de valoare. Printre ele se numără și volumul tematic *Români din afara granițelor Țării: 90 de ani de la întregirea Regatului României*, Casa Editorială „Demiurg”, Iași, 2008, 140 p.

Volumul, coordonat de Iulian Pruteanu-Isăcescu și Irina Ioniță, reunește comunicările susținute de cunoscuți cercetători din Iași, București, Cluj-Napoca, Timișoara, Sibiu și Chișinău, în cadrul Simpozionului Internațional „Români din afara granițelor Țării. Iași-Chișinău: legături istorice”, ediția a III-a, desfășurat la Iași și Chișinău în perioada 8-12 aprilie 2008.

Lucrarea începe cu *Prefața*, semnată de Iulian Pruteanu-Isăcescu și *Preambulul, Marea Unire ca eveniment coronar al luptei pentru unitate*, semnat de academicianul Mihai Cimpoi, președinte USM, iar apoi urmează *Mesajele Președintelui ASTREI*, prof.univ.dr. Dumitru Acu, și a prof. Areta Moșu, vicepreședinte al ASTREI și președinte al Despărțământului „Mihail Kogălniceanu” Iași, precum și *Declarația Adunării solemne de la Chișinău închinată aniversării a 90 de ani de la votarea Actului Unirii Basarabiei cu România, la 27 martie/9 aprilie 1918*.

Volumul propune cititorului prețioase studii de istorie și filologie, care tratează diverse probleme ale epopeii Marii Uniri: Victor V. GRECU, *Unirea – cititorie a Astei*; Constantin MARINESCU, *Momente semnificative din lupta românilor transilvăneni și bucovineni, pentru unitate națională, desfășurate în Basarabia*; Ionel CIONCHIN, *Unirea și suveranitatea națiunii române în opera diplomatului francez Felix Colson*; Dorel MAN, Onufrie VINȚELER, *Ardelenii și Unirea Basarabiei cu România*; Viorel ENEA, *Procesul democratic al Unirii Basarabiei cu România*; Rodica PORȚEANU, Alexandru PORȚEANU, *Începutul înfăptuirii Marii Uniri din 1918. 90 de ani de la Unirea Basarabiei*; Ion AGRIGOROAIEI, *Iașii și Unirea Basarabiei cu România*; Maria DANILOV, *Unirea din 1918. Ecouri basarabene*; Gheorghe ZBUCHEA, *Luptătorul național Constantin Stere între Iași, Chișinău și București*; Ion ȚURCANU, *Învățămintele ale Marii Uniri din 1918, cu o privire specială asupra Basarabiei*; Stelian DUMISTRĂCEL, *Reflexe lingvistice ale Marii Uniri*. La finele volumului sunt reproduse principalele documente oficiale ale întregirii Regatului României.

Primăvara Marii Uniri din 1918, fapt cunoscut, a pornit din Basarabia și subiectul acesta este reflectat amplu în volumul

de față. La acest capitol se evidențiază comunicarea laboriosului istoric basarabean dr. Maria Danilov, care prezintă în profunzime o carte unică și foarte rară, *Cum s-a făcut Unirea*

Basarabiei cu România (Madrid, 1969), semnată de Anton Crihan (1893-1993), – cel mai longeviv membru al „Sfatului Țării”, care a votat Unirea Basarabiei cu Patria-mamă România la 27 martie 1918 și care scria profetic la 1969, în această lucrare: „Imperiile [...] nu sînt veșnice nici ele. Istoria a înregistrat nenumărate prăbușiri de imperii [...]. Mai târziu sau mai devreme va veni și aceea a Imperiului Sovietic. [...] Basarabia va redeveni din nou românească” (p. 11).

Materialele inserate în volumul prezentat aici confirmă încă o dată că Marea Unire din 1918, inclusiv Unirea Basarabiei cu Patria-mamă România, a fost un act firesc și legitim de realizare a dreptului națiunilor la autodeterminare. Unirea s-a înfăptuit prin eforturi și sacrificii enorme și de durată ale mișcării naționale de eliberare și unioniste pan-românești, care s-a bucurat atunci de înțelegerea și sprijinul activ al marilor puteri aliate (Franța, Anglia, Italia, SUA), care luptau pentru soluționarea primului conflict mondial în baza dreptului națiunilor la autodeterminare. Prin tratatele de la Paris, Marea Unire a fost recunoscută internațional.

Autorii studiilor din volum subliniază întemeiat că Marea Unire n-a fost pe placul forțelor imperiale revanșarde, că ascensiunea statului român întregit (România Mare) a fost barată de pactul Molotov-Ribbentrop, din 23 august 1939, care a dus la raptul Basarabiei, nordului Bucovinei și ținutului Herței de către URSS, în 1940 și 1944.

Prăbușirea imperiului sovietic (URSS) în 1991 și aderarea României la NATO (2004) și Uniunea Europeană (2007) au creat o șansă reală de reunire pe cale pașnică a teritoriilor naționale românești înstrăinate, concomitent cu integrarea euro-atlantică a Republicii Moldova și Ucrainei.

Urmașii făuritorilor Marii Uniri din 1918 nu au dreptul să rateze această șansă istorică, fiind datori să țină cont și de povața înțeleaptă a marelui luptător unionist basarabean Constantin Stere, care scria la 22 martie 1918: „La vreme nu ne-am făcut datoria [...]. Ne vom trezi, cel puțin, de acum înainte [...]?”.

ROMÂNII DIN AFARA GRANIȚELOR ȚĂRII
90 DE ANI
DE LA ÎNTREGIREA REGATULUI ROMÂNIEI

Volum coordonat
de
IULIAN PRUTEANU-ISĂCESCU și IRINA IONIȚĂ

www.demiurg.ro